

Katsauksia

A. J. Sjögrenin kouluaikainen runo

Antti Juhana Sjögrenin käydessä Porvoon kymnaasia sattui lupapäivänä 1. marraskuuta 1811 onnettomuus, joka järkytti mieliä varsinkin koulumaailmassa. Kaksi kymnasistia, Vihdin kirkkoherran poika Niklas Israel Malin ja Lammin lukkarin poika Kristian Norring hukkuivat luistinretkellä.

Seitsemäntoistavuotias Sjögren seppitti hautajaispäivänä 5. 11.¹ toveriansa muistoksi vanhalla suomalaisella runomitalla runon, joka on säilynyt Sjögrenin paperien joukossa yli-

opiston käsikirjoituskokoelmassa (A. J. Sjögrenin käsik. n:o 18).

Kun Sjögrenin koko kirjallinen tuotanto on kirjoitettu enimmäkseen saksaksi ja ruotsiksi — äidinkieltään hän ei ole tiettävästi käyttänyt —, lienee Sjögrenin kuoleman satavuotispäivän johdosta paikallaan julkaista mainittu runo. Kirjoittaessaan Turusta 19. 4. 1819 Pietariin Rasmus Raskille Sjögren mainitsee suomen olevan kaunis kieli ja selittää sen olevankin oikeastaan hänen oma äidinkielsensä.

¹ Vaikuttavasta surujuhlasta on K. A. Gottlundin päiväkirjassa selostus. Gottlundkin kirjoitti onnettomuudesta ruotsinkielisen runon (I. Heikinheimo, K. A. Gottlund I s. 74).

Gymnasistien Malinin ja Norringin hautamisen päivänä.

Pois jo jouduit joukostamme
 kaxi kansakumpanita,
 järven jääldä jäätyneidä
 järven pohjaan putoisivat,
 etsein iloo iljenellä
 huvitusta huokiata
 kahden kohta katoisivat.
 Niinkuin ennen elossakin
 vielä vainat vaelsivat
 yhdes yximielisyes,
 etsimässä esickota
 otollisist opetuxist
 ylähästä ymmärrykest,
 seurasit he toinen toistans'
 täll'kin hetkell hirmuisella.
 — Liuckahilla luistimilla
 määrää kohtan kuljetahan,
 eipä kauvas ennättänet

nämät kaxi kumpanistans,
 kuin jo alda aukenepi
 hauta sumust hallavasta.
 Suru särkee sydämeni
 koskan kovaa kuolemata
 ennen aikaist' ajattelen,
 kyyneleitä katkerita
 vuodatettui vanhemmilda
 saaduss surkian sanoman.
 Itse meidän Isännängin
 murhellisen Mestarimme
 silmäst pisar pisahtaawi
 syystä sinäkin suuresta,
 suret seura Gymnasiumin,
 — Harwoin taidat sä havaita
 ahkeroita, angaroita,
 kuin sun oli seasasi
 kadonnehis kumpanissas.

Runo osoittaa, että Sjögren tunsi vanhan runomitan — esikuvina hänellä on saattanut olla esim. Porthanin kansanrunoutemme näytteitä sisältävät julkaisut. Muistettava on, että kymnaasin opettajat, varsinkin Alopaeukset olivat Porthanin oppilaita ja välittivät suuren historian tutkijan aatteita myös Sjögrenille.

Ei ole tarpeen ryhtyä tähdentä-

mään runon heikkoja puolia eikä myöskään sen ansioita, sen tilapäinen luonne on ilmeinen, mutta Sjögrenin äidinkielen kirjoitustaidosta se on varmaan tyypillinen näyte. Sjögrenin myöhempien vuosien (1816—1817) suomalaisista kirjeistä on säilynyt eräitä, jotka J. J. Mikkola on julkaissut.

SULO HALTSONEN

¹ Hämärän ja sarastuksen ajoilta (Porvoo 1939) s, 278—283.